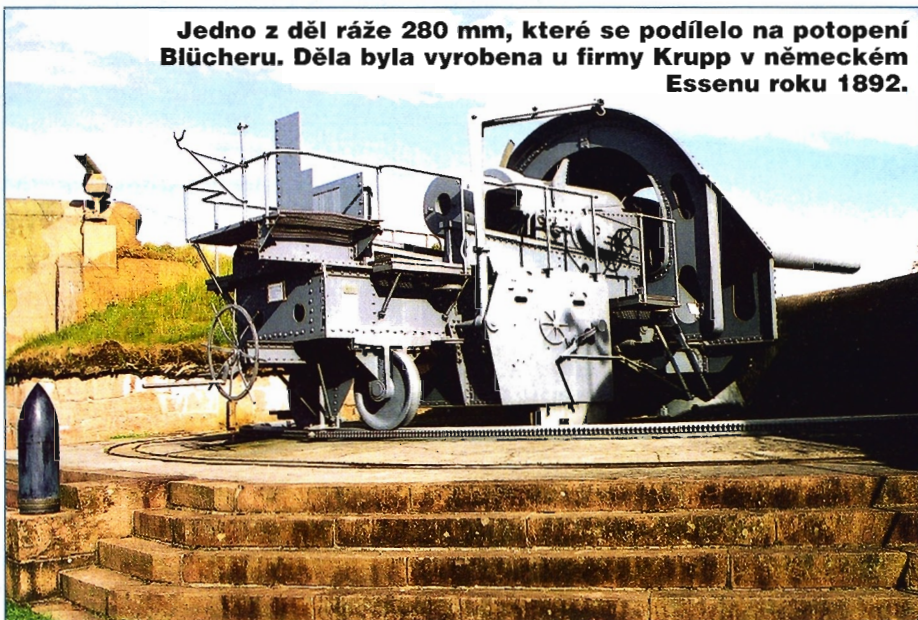

Roku 1624 zničil Oslo rozsáhlý požár. Norsku, v té době spojeném personální unií s Dánskem, vládl Kristián IV., král moudrý a energický. Osvícený král dal postavit město nové (Christianii) a k jeho obraně vybudoval v roce 1643 na ostrůvku Kaholmen v Oslofjordu zčásti kasárna, zčásti pevnost. Dějiny jsou však plné zvrátů - za účast v napoleonských válkách bylo Norsko Dánsku odňato a kielským mírem přisouzeno Švédsku. O celou transakci se zasloužil bývalý Napoleonův maršál a novopečený švédský král, původním jménem Bernadotte.

Jedno z děl ráže 280 mm, které se podílelo na potopení Blücheru. Děla byla vyrobena u firmy Krupp v německém Essenu roku 1892.

Pevnost Oscarsborg

Po napoleonských válkách se dlouho diskutovalo o dalším osudu pevnosti na ostrově Kaholmen, který byl v soukromém vlastnictví. Roku 1844 bylo rozhodnuto vybudovat zde novou pevnost a v okolí malé pevnůstky, to vše v duchu teoretických prací francouzského fortifikátora markýze Montalemberta. Vláda vykoupila ostrov pro stát a 20. 11. 1848 byl dohotoven první pevnostní objekt. Pevnost byla nazvána po Bernadotteovu synovi, vládnoucím ve Švédsku jako Oskar I.: dostala jméno Oscarsborg a po osazení děly v roce 1853 se stala nejmodernější pevností

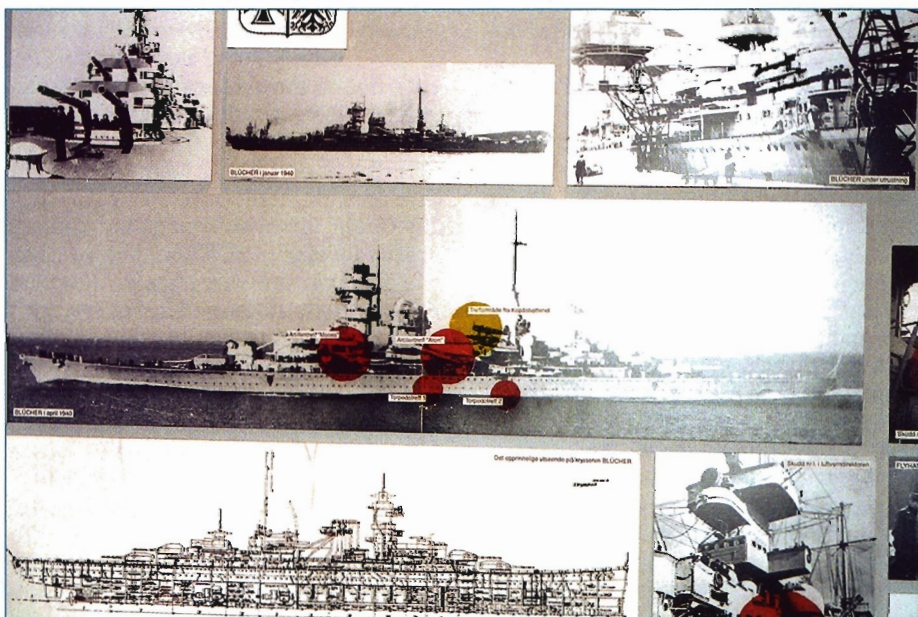
severní Evropy. Ostrůvku se posléze začalo také říkat Oscarsholm.

Modernost je však u pevností pojem značně pomíjivý. Díky bouřlivě se vyvíjejícímu dělostřelectvu pevnost rychle zastarávala a původní výzbroj, 167mm děla systému Palliser, umís-

těná v kasematech, byla v sedmdesátých letech nahrazena Armstrongovými děly ráže 267 mm, která už byla umístěna v otevřených stanovištích. V roce 1893 byly k stávající výzbroji přiřazeny Moses a Aron, dva těžké Kruppovy kanóny L/40 ráže 280 mm

Armstrongovo dělo ráže 267 mm

Křižník Blücher byl potopen dvěma granátý ráže 280 mm a dvěma torpédy

Baterie pevnosti Oscarsborg je vidět už z dálky a Němci o ní určitě věděli. Spoléhalo na to, že moment překvapení jim umožní proplout před hlavními 280mm děl dřív, než se posádka vzpamatuje.

s dostřelem 16 kilometrů, umístěné rovněž na otevřených stanovištích. Později přibyl ještě třetí. Poslední inovací pevnosti bylo vybudování stacionární torpédové stanice na sousedním ostrůvku, spojeném lávkou. V roce 1901 to byla nejspíš jediná pobřežní torpédová stanice na světě a její torpéda, vypuštěná napříč fjordem, byla schopna potopit loď každého vetřelce směřujícího k Oslu.

Po desetiletí míru, když od roku 1905 samostatné Norsko se vyhnulo hrůzám první světové války, v noci z 8. na 9. dubna 1940 vetřelci skutečně přišli. V Oslofjordu se objevil německý svaz, 5. útočná skupina

kontradmirála Kummetze. Jako první plula velitelská loď skupiny, těžký křižník Blücher (výtlak 13 900 t, hlavní výzbroj 6 děl ráže 280 mm, 8 torpédometů, 2 letadla), následovaný kapesní bitevní lodí Lützow (původním jménem Deutschland). Další lodí konvoje byly lehký křižník Emden, torpédovky Möwe, Kondor, Albatros a 8 minolovek.

Celé toto seskupení mělo v plánu Wesereübung - obsazení Norska - významnou roli. Zatímco norská města a přístavy obsazovali parašutisté a vojáci 1. a 2. horské divize, na palubách Kummetzova svazu se přepravovalo přes 2000 mužů 163. pěší divize, jejímž úkolem bylo obsadit Oslo a vládní úřady, zajistit členy vlády a královské rodiny. Německo mělo před světem vystupovat jako zachránce Norska před anglofrancouzskou agresí, přičemž norská vláda měla z vděčnosti provést ve svém složení změny, jež by Norsko blížily k „osvoboditelům“. Hitlerův přívrženec Vidkun Quis-

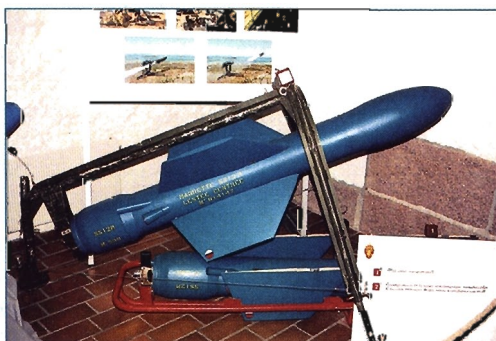
Pomník plukovníka Eriksena před vchodem do pevnosti Oscarsborg. Účastníci zájezdu CK Praděd Inter se sem dostali - stejně jako všichni návštěvníci - lodí z Dröbaku.

ling a jeho strana Nasjonal Samling byli zvláště vhodnými kandidáty.

První důkaz o záměrech Němců dostala britská a norská vláda v podobě hlášení polské ponorky Orzel, která torpédovala německou transportní loď, na jejíž palubě byli vojáci určení k obsazení Norska. Přesto dlouhou dobu v norské vládě převažovala nejistota a mobilizace byla vyhlášena až pozdě večer. Současně byl dán příkaz ke zhasnutí světel majáků a plavebních bójí. Německý námořní svaz byl v potměšilém ústí Oslofjordu zpozorován strážním člunem. Ještě před tím, než byl člun potopen, stačil poručík Olsen vyslat varování pobřežním bateriím v Oslofjordu. Přesto zmatené obsluhy děl na ostrůvcích Rauøy a Bolaerne německé lodi pouze osvětlily a vypálily jen několik varovných výstřelů. Poslední překážkou na cestě k Oslu zůstala pevnost Oscarsborg.

Ukázka historické výzbroje pevnosti

Od roku 1893 má Norsko pobřežní dělostřelectvo. Dnes je vybaveno také protilodními řízenými střelami SS12 a SS12M francouzské výroby.